

«PROPOSTES DE FUTUR

PER A LA SETMANA SANTA MARINERA»

DOCUMENT DE SÍNTESI DE LA DIAGNOSI DEL PROJECTE PER AL FOMENT DELS VINCLES SOCIALS DE LA COMUNITAT FESTIVA DE LA **SETMANA SANTA MARINERA** DE VALÈNCIA

ELABORAT PER

tr(és)²+
eines participatives

FEBRER 2022

SÍNTESI DE LA DIAGNOSI DE LA SETMANA SANTA MARINERA

En este document de treball es troba la **síntesi** de les principals idees recollides en el document complet de diagnosi. Les fortaleses, oportunitats, amenaces i debilitats de la festa s'han identificat a partir de:

- **Tres sessions treball** amb la comunitat festiva, amb la joventut confrare i amb la comunitat veïnal.
- **Set entrevistes** a persones expertes en la festivitat.

Ara volem validar esta diagnosi amb tots els agents que han participat en ella, per a seguidament elaborar de manera col·lectiva, corresponsable i participativa **propostes estratègiques per al futur de la festa**.

La diagnosi s'ha distribuït en quatre eixos d'anàlisi:

- **1. IDENTITAT.** POPULAR, RELIGIOSA, TRADICIONAL I MARINERA
- **2. LES RELACIONS INTERNES DE LA COMUNITAT FESTIVA**
- **3. LES RELACIONS DE LA COMUNITAT FESTIVA AMB L'ESGLÉSIA**
- **4. LES RELACIONS EXTERNES DE LA FESTA**

Dins de cadascun d'estos eixos, hem estructurat les aportacions de diagnosi en diverses dimensions per organitzar tota la informació i facilitar la seua comprensió.

Per tal de facilitar la lectura d'este document hem utilitzat:

- la paraula **confraries** per a referir-nos en sentit genèric a totes les entitats de la Setmana Santa Marinera: confraries, germandats i corporacions.
- i en la majoria dels casos, les paraules **festa, festivitat i celebració** com a sinònimes.

Seguidament vos expliquem els codis de colors i lletres per entendre la informació que trobareu en el document de síntesi.

Per a poder consultar el número de pàgina a la qual correspon la informació en l'informe complet de diagnosi.

SÍNTESI DE LA DIAGNOSI		
EIX D'ANÀLISI		PÀGINES
DIMENSIÓ D'ANÀLISI		
+	OPORTUNITAT O FORTALESA	
-	AMENANÇA O FEBLESA	
+	-	EN POSITIU PER ALGUNS AGENTS, EN NEGATIU PER ALTRES AGENTS
FVJE	SIGLES PER IDENTIFICAR LES SESSIONS DE DIAGNOSI	

Cada sigla correspon a una de les sessions de diagnosi o entrevistes.
F: Comunitat festiva. V: Comunitat veïnal. J: Joventut. E: Església.
 Si no s'especifica cap sigla és perquè l'element de diagnosi ha estat identificat per tots els agents. En el cas d'especificar és perquè l'agent s'ha posionat clarament a favor o en contra.

SÍNTESI DE LA DIAGNOSI DE LA SETMANA SANTA MARINERA	
F: COMUNITAT FESTIVA. V: COMUNITAT VEÏNAL. J: JOVENTUT. E: ESGLÉSIA.	
1. IDENTITAT. POPULAR, RELIGIOSA, TRADICIONAL I MARINERA	PÀGINES
1.1. TEATRALITZACIÓ POPULAR DE LA LITÚRGIA	12-13
1	Catequesi plàstica, relat bíblic, ordre cronològic.
2	Encarnació de personatges bíblics, teatralització il·lustrativa, funció didàctica i evangelitzadora.
1.2 RELIGIOSITAT I SECULARITZACIÓ. ENTRE LA CONVIVÈNCIA, LA SIMBIOSI I LA LLUITA DE PODER	14-18
1FVJ	Equilibri entre religiositat i secularització.
2FVJ	Simbiosi enriquidora entre religiositat i paganisme.
3FVJ	Majoria de persones participants catòliques no practicants.
4FVJ	Dissociació entre ser confrare i ser creient, sobretot entre la joventut. Convivència possible i positiva per a la continuïtat.
5E	Incongruència entre ser confrare i no practicant o no creient.
6FVJ	Festa i confraries autònomes de la jerarquia eclesiàstica.
7FVJ	Festa viva (nivells d'afiliació elevats) i adaptada als canvis socials i a la secularització.
8FE	Pèrdua del sentiment religiós: principis, rituals i pràctiques. Relació unívoca entre religió i festa: secularització i risc desaparició de la festa.
9E	Diferents nivells del sentiment religiós: fe, creença i devoció.
10E	Jerarquia eclesiàstica per la recristianització de la festa, recuperació de la fe catòlica i vida parroquial.
11FVJ	Recristianització com a intent de la jerarquia de controlar la festa.
12E	Presència religiosa al carrer: confraries i processons.
13F	La fortalesa de la fe.
14	Respecte generalitzat als rituals i pràctiques religioses.
1.3. LA DOBLE IDENTITAT D'ORIGEN RELIGIOSA I POPULAR. LA LLUITA DE PODER ENTRE LA PART CLERICAL I LA PART POPULAR	19-22
1	Dualitat d'origen, equilibri i lluita de poder (normes i pràctiques) entre clerical i popular, entre jerarquia eclesiàstica i societat civil.
2	Simbiosi litúrgia eclesiàstica i sentiment i expressió populars.
3	Festa del poble. Origen de classes populars (mariners). Altres setmanes santes origen eclesiàstic i/o nobiliari.
4	Diferència entre religiositat eclesiàstica/litúrgica i religiositat popular.

5	Religiositat popular independent de la jerarquia eclesiàstica: sentit, formes, organització, pràctiques i participació populars.
6	Vida social en les confraries, en el seu local i al carrer. Autonomia de la societat civil i secularització de la confraria i el local.
7	Reubicació al carrer, espai secular, possessió del poble.
8	Expressió popular: personatges bíblics encarnats, relació d'intimitat amb la imatge, Cristos portats al pit, imatges a les cases particulars, nit de Glòria, Diumenge de Resurrecció, etc.
9FV	Menyspreu de la jerarquia eclesiàstica pel sentiment religiós popular.
109E	Confraries més preocupades per la festa que per la religió.
110E	Falta formació religiosa de confraries i veïnat.
12E	Confusió popular entre expressió de la fe i devoció popular.
13E	Conductes i vestimentes poc respectuoses amb la litúrgia al carrer.
1.4.FESTA IDIOSINCRÀTICA, HISTÒRICA I TRADICIONAL DELS POBLATS MARÍTIMS. SENTIMENT DE POBLE, CULTURA DE BARRI	
23-25	
1	Festa idiosincràtica, històrica i tradicional dels Pobllats Marítims. La primera festa. Crea sentiment de poble, sentiment de comunitat i cultura de barri.
2	La festa és cultura, identitat col·lectiva, història local i memòria històrica.
3	Simbiosi entre comunitat cultural i tradicions.
4	Tradicció i singularitat com a fortaleces per a la continuïtat de la festa.
5	Relació associativa entre festa i tradició; i festa i identitat de barri.
6	Identitat cultural (+tradicció) i exclusivitat creen sentiment festiu distint a la resta de la ciutat
7	Immobilisme i por al canvi, disfressat de tradició, «sempre s'ha fet així».
1.5. LA TRADICIÓ FAMILIAR. MITJÀ DE TRANSMISSIÓ I DE REPRODUCCIÓ DE LA FESTA	
26-27	
1	La tradició familiar com a transmissió, reproducció i continuïtat de la festa
2	La tradició familiar com adscripció a una advocació i a una confraria.
3	Des de les vivències d'infància i tornada a la festa en l'edat adulta.
4	Les vivències comunitàries en família (vore processons en cadira) afavoreixen sentiment de comunitat, convivència i inclusió.
5	5j Pèrdua del pes de la tradició familiar en la joventut. Més llibertat d'adscripció associativa.

1.6. TRES POBLES, QUATRE PARRÒQUIES. DIVERSITAT I UNIÓ		28-32
1	Grau, Cabanyal i Canyamelar tenen una identitat, una comunitat social, un patrimoni i una consciència identitària pròpies.	
2	Cada confraria està adscrita a una parròquia on celebra la seua festivitat i actes de la demarcació eclesiàstica.	
3	Actes col·lectius principals: Dijous Sant, Sant Enterro i Diumenge de Resurrecció.	
4	Quantitat i coincidència d'actes provoca pèrdua de públic, dificultat per visitar processons d'altres parròquies o assistir actes litúrgics.	
5	El tema de canvi d'actes, processons i recorreguts crea conflictes, tabú per parlar, oposició a cedir i por al canvi.	
1.7. SI A DÉU VOLS PREGAR, POSA'T EN LA MAR. LA SINGULARITAT MARINERA		33
1	Proximitat a la mar i mariners com a precursors de la festa.	
2	Professió de risc i invocació a la divinitat. Devoció als Crists.	
3	Pregària pels qui «han patit la mar» a vora mar Divendres Sant.	
4	Potenciació de l'esperit mariner.	
1.8 LA MEDITERRÀNIA COM A ESPAI COMÚ		34
1	Mediterraneïtat com color, llum, alegria, Diumenge de Resurrecció.	
2	Semblances amb altres parts de la mediterrània: caragol, Nit de Glòria.	
1.9. PATRIMONI MATERIAL I IMMATERIAL DE LA FESTA		35-40
1	Patrimoni com a cultura, identitat, història i tradició.	
2	Patrimoni artístic conservat al Museu. Accessibilitat (física, hòraria, cognitiva) i oportunitat didàctica de difusió i promoció.	
3	Cada confraria té una imatge devocional. Santa Faç de Benlliure.	
4	Patrimoni immaterial: formes organitzatives, processons, formes de desfilar, ordre processional, solemnitat, caràcter teatral, gastronomia, etc	
5	Importància dels actes col·lectius com a singularitat i identitat.	
6	Singularitat en la forma d'organitzar la processó i protagonistes: confreres i personatges.	
7	Mostres d'intimitat popular: Crists portats al pit, imatges a les cases particulars.	
8	Diversitat de confraries i vestits, pluralitat iconogràfica, anacronisme històric.	
9	Personatges bíblics com particularitat.	

10FE	Excés de protagonisme dels personatges bíblics.
11	Indumentària com a particularitat. Canvis i estètica cinematogràfica.
12	Valoració de l'artesanía popular al voltant d'indumentària i complements.
13FV	Preu dels trages com amenaça per a la militància.
14	Música al carrer, sacra, solemne, per marcar el pas i transmetre emocions
15F	Dificultats per coordinar totes les bandes de música.
16FV	Polèmica per l'excés de protagonisme i anarquia de les bandes de cornetes i tambors. Introducció pas sevillano, no tradicional i accelerat.
17V	L'humor en la festa. Reforçar-lo i oportunitat per enfortir la germanor.
2. LES RELACIONS INTERNES DE LA COMUNITAT FESTIVA	
PÀGINES	
2.1. SOCIABILITAT FESTIVA. ESPAI DE SOCIALITZACIÓ, COMUNITAT I GERMANOR	
41-43	
1	La confraria organitza la festa i crea socialització, comunitat i germanor. Proximitat de les relacions humanes, és com una família.
2	El local i el carrer són espais de sociabilitat festiva. Autonomia operativa de la jerarquia eclesiàstica.
3	3E Priorització de la festa al ritual religiós de les processons.
4J	Falten actes que creen xarxes i germanor entre confraries i iguals.
5FVJ	Tancament de la festa en ella mateixa, endogàmia festiva.
6J	Endogàmia interna de les confraries i por a relacionar-se amb altres.
2.2. LA PARTICIPACIÓ CONFRARE EN LA FESTA	
44-47	
1	Motivacions diverses per militar: religiositat, vinculació identitària als Poblatos Marítims, tradició familiar, amistats, diversió.
2	2E Dissociació entre creença religiosa i participació confrare.
3	La festa potencia les relacions socials i crea comunitat.
4	Base social àmplia i heterogènia (edats i professions).
5	Segona festa de la ciutat per nombre de participants (continuitat).
6	Abandonament després dels 18-20 anys i dels 70 anys.
7	Condicionant econòmic (quotes, trages cars).
8	Despeses en persones portadores de les andes i de l'estendard.
9	Dificultats per finançament extern i finançament públic insuficient.
2.3. FESTA INCLUSIVA. MODERNITAT I DEMOCRATITZACIÓ	
48-50	
1	Caràcter inclusiu de la festa, símbol d'origen popular i de modernitat.

2	Igualtat de gènere. Dones en totes les confraries, actes i juntes.
3	Homosexuals visibles presents en la festa.
4FV	Continua el masclisme i pràctiques heteropatriarcals. Igualtat legal, però no social i real.
5FV	Participació majoritària d'hòmens en juntes i assembles.
6FVJ	Distància cultural, religiosa, econòmica i emocional com a barrera a la inclusió de població autòctona i nouvinguda.
2.4. JOVENTUT COMPROMESA. RELLEU GENERACIONAL I CRÍTICA A L'ADULTOCENTRISME	
51-55	
1	Comunitat festiva envellida, preocupació pel relleu generacional.
2FVJ	Adultocentrisme: infantilització de la joventut i superioritat moral. No cessió de responsabilitat, acusació de no implicació i por al canvi.
3FJ	Per a posar taules i cadires.
4E	Desafecció i desconnexió amb l'església.
5FVJ	Postures dogmàtiques i heteropatriarcals i manca d'obertura de l'església a la inclusió de la diversitat de gènere i afectivosexual.
6CVJ	Joventut compresa amb ganes d'implicar-se en òrgans i organització.
8CV	Potencial: preparació acadèmica de la joventut confrare.
9FVJ	Amistats com a nova vinculació i creació de xarxes socials.
10FVJ	Comunicació antiquada i massa institucionalitzada.
11	Àmplia oferta lúdica i xarxes socials que competeixen amb la festa.
2.5. L'ORGANITZACIÓ DE LA PARTICIPACIÓ	
56-59	
1	Assemblea òrgan democràtic de participació.
2	Junta Major òrgan propositiu i de coordinació.
3F	Falta d'autoritat/legitimitat de la Junta Major per fer complir acords.
4	Junta parroquial òrgan de coordinació i organitzatiu en les parròquies.
5	Diferents nivells d'implicació -dirigents i bases- per organitzar la festa
6	Potencial del capital humà: preparació, vocació i implicació.
7	Activitats diverses (administratives, festives i culturals) i intergeneracionals durant tot l'any.
8F	El treball de les direccions és desagraït, no valorat o no reconegut.
9F	Implicació de número reduït de persones en l'organització de la festa. Falta de corresponsabilitat de les bases.
10FE	Falta de comunicació interna de les decisions a les bases.
2.6. LES TENSIONS DINS DE LA FESTA	
60-62	

1FVJ		Rumorologia i mala fe genera discòrdia per la proximitat de relacions.
2FV		Excés de protagonisme i individualisme de les confraries.
3FVJ		Bel·ligerància i relacions tòxiques enquistades entre confraries.
4		Tradició familiar: sentit de propietat de la confraria, endogàmia familiar, falta de transparència i risc de desaparició.
5		Fraccionament excessiu del moviment associatiu.
6F		Doble identitat de les confraries: religioses i seculars-culturals. Risc de politització.
3. RELACIONS DE LA COMUNITAT FESTIVA AMB L'ESGLÉSIA		PÀGINES 63-64
1	1	Relacions marcades per la lluita de poder i equilibris entre l'hostilitat o la fraternitat.
2	2	Importància del component humà per facilitar o dificultar relacions.
3.1. LA MIRADA DES DE LES CONFRARIES CAP A L'ESGLÉSIA		65-68
1FE		Suport de l'església a l'organització de la festa.
2FE		Prior com assessor religiós de la festa.
3FVJ		Els rectors tenen una manca de coneixements i de voluntat per entendre la festa.
4FV		Falta de sensibilitat, d'implicació i col·laboració dels capellans.
5FV		Als rectors no els agrada la manifestació popular festiva. Menyspreu.
6FV		Els rectors volen imposar canvis en les tradicions festives, Pretensions recristianitzadores i despopularitzadores generen rebuig i conflicte amb la comunitat cívica. Funció de mer convidat.
7FV		Processos d'adaptació mútua en els canvis de destinació dels rectors.
8FVJ		Discursos eclesiàstics arcaics i allunyats de la societat del segle XXI.
9VJ		Desclericalitzar i repopularitzar la festa. Fonament religiós, sobirania popular de les decisions sobre l'organització de la festa.
10		L'església té la funció litúrgica i de control de la pràctica de la fe.
3.2. LA MIRADA DES D'ESGLÉSIA CAP A LES CONFRARIES		69-70
1E		Les confraries s'han centrat en la part lúdica de la festa, descuidant la religiositat i la vida parroquial.
2E		Recristianitzar la festa recuperant l'arrel litúrgica i pràctica de la fe. Formació religiosa de les confraries.
3E	3F	Control eclesiàstic de l'organització religiosa de la festa i tornada de les confraries a la vida parroquial.
4E		En pandèmia confreres han participat en la litúrgia per 1a volta.
5E		Envelliment de la comunitat eclesiàstica i desmotivació i

	distanciament de la joventut.	
6	Tercera via en les relacions entre església i confraries.	
4. LES RELACIONS EXTERNES DE LA FESTA		PÀGINES
4.1. RELACIONS VEÏNALS. ENTRE LA PARTICIPACIÓ, LA COMPLICITAT I LA INDIFERÈNCIA		71-75
1FV	El veïnat dels Pobllats Marítims tenen una identificació cultural i emocional amb la festa. Participen com a públic.	
2	Proximitat física afavoreix la participació del veïnat en actes, processons, visita a les cases particulars, etc.	
3	Elevada consideració social i respecte a la festa (processons i altres).	
4FVJ	Canvis sociodemogràfics i heterogeneïtat en el veïnat. Oportunitat inclusiva del veïnat nouvingut.	
5FVJ	Canvis sociodemogràfics i heterogeneïtat en el veïnat. Amenaça a la inclusió de veïnat d'altres ètnies i nouvingut.	
6FV	Distància cultural, social, religiosa i econòmica com a barrera d'inclusió i participació en la festa.	
7	Comportaments irrespectuosos i agressions a confreres i trencament de la convivència veïnal. Inseguretat en processons i trasllat de locals	
8	Revitalitzar el barri: amenaça de pisos turístics i risc de gentrificació.	
9	Contenidors, cotxes aparcats, carrers bruts en les processons.	
10FVJ	Poca implicació d'escoles del barri -sobretot religioses- en la difusió de la festa. Visibilitat d'altres cultures vs. invisibilitat de la festa.	
11	Relacions amb altres entitats veïnals (falles, bandes de música).	
12	Participació de les confraries en projectes solidaris.	
13V	Crítica al caràcter aïllat, puntual i assistencial dels projectes solidaris.	
4.2. L'ECONOMIA AL VOLTANT DE LA FESTA		76
1	Valor econòmic de la festa.	
2	Els comerços locals i bandes de música són els grans beneficiaris.	
3	Poca implicació dels comerços en la difusió o publicitat de la festa.	
4	Festa d'Interés Turístic Nacional des de 2011.	
5	Potencial i reclam turístic.	
6	Bona connexió del barri per transport públic.	
7	Regidoria de Turisme no ha fet res per promocionar turísticament.	
8	Amenaces del turisme de masses: gentrificació i desvirtuar valors tradicionals.	
4.3. RELACIONS AMB LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES		77

1	Ajuntament coopera i facilita les condicions adequades d'espai públic
2	Finançament municipal de les confraries.
3F	Finançament insuficient.
4F	Falta de demostració de suport institucional a la festa. Debat festa religiosa vs. institució laica.
4.4. DESCONEIXEMENT DE LA SEGONA FESTA DE LA CIUTAT	
78-80	
1	Segona festa de la ciutat per nombre de participants i 1a dels Poblats
2	Distància històrica, cognitiva i emocional entre els Poblats Marítims i la resta de la ciutat. Vinculació exclusiva de la festa als Poblats.
3	Desconeixement de la festa per part del Cap-i-Casal. Desinterés.
4	Setmana santa del centre de la ciutat impostada i competència d'actes amb la Setmana Santa Marinera.
5	Relacions de baixa intensitat entre les dues setmanes santes.
6	Sentiment dicotòmic entre ser la setmana santa dels Poblats Marítims o ser la setmana santa de tota la ciutat.
4.5. ERES DE LA SETMANA SANTA O DE LES FALLES?	
81-83	
1	Equilibri, bones relacions i doble militància.
2	Competició per recursos: econòmics, participants, relleu, etc.
3	En la dicotomia d'escollir falles o setmana santa, guanyen les 1es
4	Hi han semblances i diferències. La diferència més gran és pràctica litúrgica i manifestació religiosa.
5	Setmana Santa té dimensió humana, falles estan hiperdimensionades
4.6. LA IMATGE EXTERIOR DE LA FESTA	
84-86	
1	Falta difusió dins i fora dels Poblats Marítims.
2	Continguts, formes, llenguatge i canals de comunicació, difusió i promoció antiquats i poc atractius.
3	Només presència en premsa escrita els dies de setmana santa.
4V	Concurs de cartell poc professionalitzat i sense votació popular.
4.7. GLOBALITZACIÓ COM A AMENAÇA PER A LA TRADICIÓ	
87	
1	Canvis socials, globalització, xarxes socials amenacen la participació social i continuïtat, sobretot de la joventut.